

Prædiken til Helligtrekongers søndag (De vise mænd). 3. januar 2021. Mattæus kap. 2,1-12.
Af Søren Kristoffersen

Salmevalg: 136 Dejlig er den himmel blå, 422 Hellig, hellig, hellig! Herre Gud almægtig, 125 Mit hjerte altid vanker, 138 De hellig tre konger så hjertensglad og 129 Julebudet til dem, der bygge

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: Da Jesus var født i Betlehem i Judæa i kong Herodes' dage, se, da kom der nogle vise mænd fra Østerland til Jerusalem og spurgte: »Hvor er jødernes nyfødte konge? For vi har set hans stjerne gå op og er kommet for at tilbede ham.« Da kong Herodes hørte det, blev han forfærdet, og hele Jerusalem med ham. Og han sammenkaldte alle ypperstepræsterne og folkets skriftkloge og spurgte dem, hvor Kristus skulle fødes. De svarede ham: »I Betlehem i Judæa. For således er der skrevet ved profeten: ›Du, Betlehem i Judas land, du er på ingen måde den mindste blandt Judas fyrster. Fra dig skal der udgå en hersker, som skal vogte mit folk, Israel.‹ « Så tilkaldte Herodes i al hemmelighed de vise mænd og forhørte dem indgående om, hvornår stjernen havde vist sig. Og han sendte dem til Betlehem og sagde: »Gå hen og spørg jer nøje for om barnet; og når I har fundet det, så giv mig besked, for at også jeg kan komme og tilbede det.« Da de havde hørt på kongen, tog de af sted, og se, stjernen, som de havde set gå op, gik foran dem, indtil den stod stille over det sted, hvor barnet var. Da de så stjernen, var deres glæde meget stor. Og de gik ind i huset og så barnet hos dets mor Maria, og de faldt ned og tilbad

det, og de åbnede for deres gemmer og frembar gaver til det, guld, røgelse og myrra. Men i drømme fik de en åbenbaring om ikke at tage tilbage til Herodes, og de vendte hjem til deres land ad en anden vej. Matthæusevangeliet 2,1-1

Her i Danmark må vi godt gøre grin med det hele. Med kongehus, med politikere og religion. For ikke at glemme manden på gaden. Bare ikke fra prædikestolen. Her må vi ikke hænge bestemte personer ud. I kirken blæser milde vinde. En vittighed i ny og næ, det går an, men det er som regel af den slags, som ikke giver menigheden rynker i panden. I kirken rum er vi nemlig ordentlige folk.

Så er det alligevel godt, at der findes nogle professionelle folk, der gerne må og vil, og som ovenikøbet er gode til det! Som f.eks. humørkvartetten ”Ørkenens sønner”, som i deres shows virkelig gør det udi platheder, men som gør det med en charme og et vid, som gør at man bare må overgive sig. De må gerne sige det hele, og mere til! For at tydeliggøre, at de virkelig er ørkenens stolte sønner, bærer de selvfølgelig alle en ægyptisk fez på hovedet, når de optræder. Noget som både får dem til at se meget fornemme, viise og lidt gale ud på én og samme tid. Og jo, nu nærmer vi også lige så stille dagens tema: De tre vise mænd, også kendt som de Hellig tre Konger.

For selvfølgelig kan man også lave grin med dem, de hellig tre konger fra Bibelen hvis man vil. Et af de i mine øjne mere finurlige indslag fra Ørkenens Sønner er dér, hvor skuespillerne er klædt ud som de tre konger/vise mænd og hvor den

forreste kommer stavrende ind på scenen med store skridt som en anden Groucho Marx. Med sin fez på hovedet, en lang stang monteret på forsiden af fezen og i snoren foran på stangen hænger der minsandten en stjerne, lige for næsen af ham, men i en afstand, så han lige netop ikke kan få fat i den. Med et vildt udtryk i øjnene udbryder skuespilleren (Henrik Kofoed): *Den lede stjerne!* Mens han desperat prøver at indfange den.

Den berømte ledestjerne, som vi synger om i ”Dejlig er den himmel blå”, og som naturligvis refererer til dagens tekst om Betlehemsstjernen, er med lidt sproglig opfindsomhed og et meget jordnært udtryk blevet til: ”Den *lede* stjerne!” Noget af en forvandling, må man sige. Og det kan man så finde morsomt eller ej alt efter temperament. Men religionen, for at den er til at leve med, er også nødt til en gang imellem at tage gas på sig selv. Hvis ikke, så ender det nemt i religiøs fanatisme, som vi desværre ser eksempler på rundt omkring. Vi har brug for narre, klovne og karikaturtegnere til at skære igennem retorikken og flosklerne og vise os, hvad vi er for nogen, vi mennesker, på godt og ondt. Selv enevældige konger har haft narre til at udstille kongens svagheder og minde ham om, at han dog blot er et fejlbarligt menneske.

Men scenen fra Ørkenens sønner indeholder faktisk også en fin pointe, som kan bruges i sammenhæng med dagens tekst. Den pointe nemlig, at Betlehemsstjernen ikke lader sig indfange. Den vil hele tiden være en armslængde foran os, som en ledetråd, ikke som et stjernetæppe at gå eller flyve på. Vi må selv finde vejen, vi må selv gå distancen, skridt for skridt,

men vi har lov til at lade os lede af lyset fra julenat.

Det kan kongen i Ørkenens sønner så i sin kvide kalde *ledt* eller tarveligt, men det hjælper ikke noget. Betlehemsstjernen lyser for hvem den vil, og når den vil. Den kan aldrig falde i vores hænder. Og sådan var det også den allerførste julenat.

Jeg har studeret et verdenskort for at se hvor lang en rejse de tre vise mænd måtte ud på. Hvis vi regner afstanden fra Bagdad til Betlehem, så når det op på ca. 1000 km. Og her taler vi om ørken og sandklitter, om skoldhede dage og ind til marven iskolde nætter. Hvad er det dog, der får de tre konger, som havde alt hvad hjertet kunne begære af velstand og visdom, til at bryde op fra deres trygge kår, for at begive sig ud i det ukendte? Det kan vi have svært ved at forstå i dag, men det var faktisk en stærk tro på Guds ord, sådan som de læste og forstod de gamle profetier i deres hellige skrifter. Først og fremmest spådommen om, at når en ny klar stjerne blev tændt på himlen, så skulle en kongesøn fødes, som skulle være verdens frelser, Messias, Guds salvede.

Og de vise mænd var både velbevandrede i Skrifterne, og havde indsigt i himlens stjerner og planeter, og når de lagde to og to sammen, helligtekst og spådom, stjernesol og retning, så førte det til intet mindre end pilgrimsvandring, fra øst mod vest, fra det kendte mod det ukendte. En vandring henimod mysteriet, mod det aldeles uforklarlige.

”Der er noget i luften, jeg ved ikke hvad” synger vi i en kendt dansk sang fra 1911, skrevet som en hyldestsang til julens under.

Her står der i vers tre:

*”Der er noget i luften, et barndommens bud, som lyser imod
som stjerner fra gud;
Som leder mig stille til frelseren lille, med barndommens
fryd, skønt barndommen flygted som fuglen, der rejste mod
syd.”*

Måske var det også drømmen om den mistede barndom, længslen tilbage til barndommens og uskyldens land, der fik kongerne til at bryde op og opsøge den nyfødte kongesøn. En vandring tilbage mod Paradisets land, hvor godt og ondt ikke findes, men hvor alt er harmoni, og alt levende tilhører Ska-beren. Hvor de kunne blive som børn på ny.

I Johs. Møllehaves udformning, i sangen ”Lille Messias” ly-der det:

*”En stjerne på himlen, og flere og flere,
I nat føder himlen med jordiske veer,
I nat lover himlen, at den vil befri os.”*

*”I nat ruger himlen på glæden og freden,
Så varsomt i mørket som fuglen i reden,
Nu fødes de i os.”*

Her er vi i nutidens ”Betlehem”, eller i hvert fald på vejen dertil, mærket af luften og stjernen, der ikke holder op med at lyse, før vi har fundet vores endemål, som er glæden og fre-den i samhørighed med det lille Jesus-barn. Og som også er befrielse fra mørke og ondskab! For der hvor Guds lys er tændt, der har mørket ikke en chance. Mørket kan ikke gribe

lyset, ligesom vi mennesker ikke kan få tag på Betlehemsstjernen.

Lyset og stjernen tilhører Gud, og vi kan kun gå ind under Guds lys som modtagere ikke som ejere. Vi låner vores lys fra Ham.

Barnet i krybben var et rigtigt barn, af kød og blod. Det var totalt afhængigt af sine forældres opmærksomhed og omsorg, af næring og pleje. Men samtidig skilte det sig ud ved at være et særligt barn, sendt til verden med en særlig mission, og med en særlig spådom i bagagen. Som den der skulle bringe Guds fred ind i verden på ny, ved at røre ved og forvandle hvert menneskehjerte her på jorden. Fra et koldt stenhjerte til et varmt pulserende hjerte af kød og blod.

Hvis vi skal dømme ud fra de tre kongers eller vise mænds rejse, så lykkedes missionen i forhold til dem.

Hør bare vers 3 og 4 fra salmen ”De hellig tre konger så hjertensglad”, som hører til dagens salmevalg (DDS 138):

*”Og ned så faldt de på deres knæ,
Da barnet derinde de fik at se,
Og røgelse, myrra og røden guld,
De ofred den herre så frydefuld.*

*Så droge de hjemad til deres land
Og prisede Gud, deres skabermænd.
Lad os og falde den drot til fod,
Ham ofre et angerfuldt hjerte og mod!”*

De hellig tre konger var lykkelige, for de fandt hvad de søgte. De fandt Guds svar på deres lange søgen i Jesus-barnets øjne.

I de øjne spejlede de sig og genfandt sig selv som børn af Gud.

Havde det nu været et klassisk eventyr à la H.C. Andersens ”Nattergalen”, så havde kongerne måske brugt deres magt og rigdom til at få moderen Maria til at slippe barnet, så kongerne kunne tage det med tilbage og give det en passende opvækst for et kongebarn. Og så var magien lige så stille forduftet, fordi barnet ikke kunne trives i sit gyldne bur. Øjnenes glans var svundet ind, og kongernes glæde blevet forvandlet til sorg over det mistede paradis. Altså en moralsk pointe.

Men nej, nu er vi ikke i eventyrets verden, men i Guds. Og her er der ingen løftede pegefingre, men spontan fortælleglæde og ren uforfalsket visdom.

Den visdom, som de tre konger viste ved at bryde op fra det gammelkendte for at søge noget, de ikke vidste hvad var. Og den visdom de demonstrerede ved at bøje knæ for Guds søn. Og i stedet for at ville have noget af Jesus-barnet, så fik de lyst til at give af deres overflod til ham.

Det er det, som mødet med Guds søn gør ved mennesker, når ordet om ham trænger helt ind i hjertet. Den giver lyst til at overskride egne interesser og grænser, den giver lyst til at starte på en frisk i forhold til såvel Gud som mennesker.

Julenat lovede Himlen kongerne, at den ville befri dem for den indre uro og de byrder, de bar rundt på. Og sådan fortsætter julenat - år efter år, århundrede efter århundrede - med at love alle, der i deres hjerte bøjer knæ for barnet i krybben, at Gud vil befri os fra alt, der tynger, så vi - ligesom kongerne –

må se os selv med Jesu barneøjne og få lov til at se os selv som de Guds elskede børn, vi vitterligt er. *Amen*